

ទន្លេស្ថាប់ប្រជាពលរដ្ឋ

ក្រសួងសោរជន នគរបាល និងសេដ្ឋកិច្ច

ខែធ្វើផែនប្រជាពលរដ្ឋ

ក្រសួងសោរជន នគរបាល និងសេដ្ឋកិច្ច និងក្រសួងសំគាល់ និងក្រសួងសំគាល់
និងក្រសួងសំគាល់ និងក្រសួងសំគាល់ និងក្រសួងសំគាល់ និងក្រសួងសំគាល់
ឧបត្ថម្ភការបោះពុម្ពដោយ: ការិយាល័យគណកម្មក្រសួងសំគាល់ ហិរញ្ញវត្ថុ និងសេដ្ឋកិច្ច
ផ្សេកទី ២ (FAO PSO, TSEMP.C2)

លោកស្រី

ខ្លួនតែមជាតិ

I. ស្ថាមនាយកខោវ

ដំណោរកំស្ថើមិនបានប្រគល់ដំណោរកំម្បៃងដៃលម្ហានប្រជាប្រិយបាន
ខ្លាំង នៅក្នុងការប្រើប្រាស់ជាមួយរាបការប្រចាំថ្ងៃ ។ ក្នុងការបរិភាគគេអាម៉ែត្រជេញ

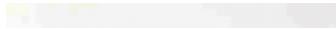
ជាតិរប្រគល់ទី : មិននៅ បុរីទីណឹងដំណោរកំនៅក្នុងប្រភព
នៃមានប្រភពកំនើនមកពីប្រទេសចិន
តែបានប្រើប្រាស់រាតាំងពីយូរយារណាស់
មកហើយ យើងអាចយកវាទៅក្រោមផ្លូវ
ឡើងដាក់ នៅក្នុង ជាមួយក្នុងទីក្រុងនៃ
១០០ក្រាម ដៃលម្ហាន (មិន)
សារធាតុលំខាន់រាជីនដូចជា :

II. បច្ចេកទេសជំខុះ

ដើម្បីធ្វើឱ្យបានទៅនឹងការដាក់ដូចតាមពាល់ ប្រាមទាំងទូទៅបានទិន្នន័យខ្ពស់មាន
លក្ខណៈជាប្រើប្រាស់ដែលត្រូវឱ្យធ្វើការដ្ឋីសវិសជួចជាតា :

១. អំពើវត្ថុទោនក័ណី: នៅក្នុងប្រគល់ដំណោរកំដែលអាមេរិក ដូចជាលោកស៊ែនមិនប្រាកាស
រដ្ឋវិទ្យាភ័ព័លដើម្បីលើក្នុងកំបន់ភ្នំពេញ (Tropic) ។ បុណ្ណោះការដ្ឋីសវិសទិន្នន័យ
រដ្ឋវិទ្យាភ័ព័លកំណើនមកក្នុងសមត្ថភីតិច ព្រំសិកំជាតិព្រមទាំងធ្វើឱ្យទិន្នន័យដល់បែបដូច
សិតុល្យភាពសម្របបំផុតបច្ចេកផ្ទាល់ពី ២០-២៥ °C កាលណាកែវពី ២៥-៣០ °C ការ
ផ្តល់ទិន្នន័យទិន្នន័យទិន្នន័យទិន្នន័យ។ នៅប្រទេសកម្ពុជាផែអាមេរិកជាតិ ជំខុះ

បិវិកាត	មាយពល	ទីកន្លែង	ប្រាមភីតិ	ទាញរៀង	កាបុរីប្រាមភី	ជាតិសរស់	នៅ
ដើម្បីសវិស	៨៩	ឥន្ទំ	១	០.៩	៥.៤	៩.៧	០.៨
មិនប្រើប្រាស់	៩៩	ឥន្ទំ, ឥន្ទំ	០.៩	០.៦	៩K ៩	០០	០.៩
បិវិកាត	Ca	P	Fe	Na	K	Bo	B
	mg	mg	mg	mg	mg	mg	mg
ដើម្បីសវិស	៣២	៣២	១.០	៩០	២៥៥	០.០៦	៨៦
មិនប្រើប្រាស់	៤០	៤០	០.៩	០០	០០	០.០៣	៩៩

- ពួនជាថ្មីនប្រភេទទំន់តែមកពីប្រទេសជប៉ុន ដលិតដោយក្រុមហ៊ុនពីវីគី

Sakata Seed និង Kaneco Seed ដែលរាជដាំដី៖បាន

៣. គារប្រើសេវាទីផ្សេងៗ

- **អំពីប្រភេទដី:** ផែចារជាប្រភេទដីណាំយកមិឃ ដែលលួតលាស់នៅក្នុងស្រទាបដីបែកខាងលើ ម្បាងឡ្វ់រាជជាប្រភេទដីណាំដែលមានវង្វិនិត្យឱ្យចនេះត្រូវការដឹងដែលមានជីជាតិត្រប់ត្រាន់ ឬ លក្ខខណ្ឌដែលសមស្រប សំរាប់ធ្វើការដាំដីជីថ្យរបាបទីការណ៍ ស្រទាបដីដី៖ជ្រាត់លើដីខ្សោចំប្រើបង្ការដោលជាតិសេស គឺដឹងល្អាយខ្សោចំបែកបែកជីថ្យបំផុត ដែលនឹងរាជជាប្រភេទដីណាត់លួតលាស់លើប្រភេទដីណាត់លួតលាស់នៅក្នុងរាជជាប្រភេទដីណាត់លួតលាស់លើជីក្រហមខ្សោចំរាប់ដែរ ។

បានលួតនៅរដ្ឋវិកសំរកចាប់ពីខែ តុលា ដល់ខែ មករា កាលណាពន្លារពេលរហូតដល់ កុម្ភៈ បុមិនា តែងទទួលរងនូវការបំផ្តាក្សពិសត្វិតចំពោជាថ្មី ។

៤. គារប្រើសេវាទីផ្សេងៗ

ជីណាតំប្រភេទនេះមិនអាចដលិតពួនជាក្នុងប្រទេសយើងបានឡើយ ដូចនេះពួនសុខ្នៃទៅនាំមកពីប្រទេសនាកាត្រុងតាំបន់រាស្សី ដែលដលិតដោយក្រុមហ៊ុនជាថ្មីបើយក្រោរបានពិសោធន៍ា រាយតាំលេខ្ងលើការបន្ទាន់ក្នុង លក្ខខណ្ឌប្រទេសកម្ពុជាការប្រើបង្ការដោលជាតិអាយុកាលលួតលាស់ខ្លួន (ពួនស្រាស) និងពួនអាយុកាលលួតលាស់មធ្យោម (ពួនកណ្តាល) បុន្ថែមចំពោះពួនដូចជាអិនសមស្របទេនឹងលក្ខខណ្ឌនៃប្រទេសយើងឡើយ ។ ពួនដែលត្រូវបានណែនាំឱ្យប្រើប្រាស់មាន :

- ពួន R ៦១៩៧ និងពួន Kao yuak ១៨ មកពីប្រទេសចំដែល ដលិតដោយក្រុមហ៊ុន East west seed
- ពួន ៥៥ ថ្វី មកពីប្រទេសចំដែល ដលិតដោយក្រុមហ៊ុន Chea tai seed សាធារណប្រកប៖
- ពួន Everst (F1) មកពីប្រទេសជប៉ុន ដលិតដោយក្រុមហ៊ុន Takiiseed
- ពួន wang jian មកពីចិនបាបុងកុង ដែលដលិតដោយ Hong kong Field Friend Agriculture Unite Co ហើយកំពុងពេញនិយមឡើងប្រទេសកម្ពុជាតាងបំពើផ្សេះ ២០០៩ មក ។

ជាន្តូឡាកវិត PH ៦-៧.៥ មានអំណោយផលុបំផុតសំរាប់ការងុះលួយលាស់ និង
ទិន្នន័យលួយសំរាប់ការងុះលួយលាស់ ។

- ការរំបច្ចី : ត្រូវរាយស្របមូលយកស្វោះ ការសំណោលរំដែងទេច្ចិថំការ
ហើយភ្លាមឱ្យធ្វើបាលដីឱ្យស្អាតដើម្បីបន្ថយការងុះស្វោះ និងកត្តាចំពោះដែលរស់
នៅក្នុងដី បន្ទាប់មករាយស្របមូលយកដីឱ្យលើត កេរវដីឱ្យស្វោះ ។ ការក្នុររាយស្របត្រូវធ្វើឱ្យ
បាន ២-៣ ឆ្នើត ដើម្បីឱ្យដឹងឱ្យមានបន្ទុកខ្សោយត្រប់គ្រាន់ព្រមទាំងធ្វើឱ្យដឹងឱ្យរោប់
ទិន្នន័យលួយសំរាប់ការងុះលួយលាស់ ២៥-៣០សម ទឹករ៉ុង ១០០-១២០
សម បន្ទាប់មកយកដីឱ្យបន្ទាប់មូលដ្ឋាន ១៥.១៥.១៥ ២០០គក ដើម្បីជាតិ ១៥-១៨ ពាន់
រំដែង ៩ ហ.ត បានលើរ៉ុង ហើយរាយស្របមូលយកដីឱ្យស្វោះ និងការងុះលួយលាស់ ។

៤. នង្វែរជាដំឡើងត្រាប់ផ្ទាល់

ផែចារវតេជាដំឡើងត្រាប់ផ្ទាល់ ដូចនេះមុននឹងយកត្រាប់ទេដោយ ត្រូវយកត្រាប់
ពួកនោះដាក់ហាលថ្មីឱ្យត្រាប់រៀបៗពេល ១-២ខែ ក្រោមមកដាក់ត្រាំទីក ៣-៤ខែ និង
និងលាងសំរាប់ឱ្យបានចេចនឹក ព្រមទាំងលាយច្បាស់ការរាយរឿនធពន្លិចទៅ
(១គ្រត្រាប់= ២ក្រាមច្បាស់) ។ វិធីសាល្ម្មុងការជាដំឡើងគឺ យកត្រាប់ពួកនោះដោយលើច្បាស់
ផ្ទាល់ដោយដាក់ក្នុងដីរាយ ២ ស.ម ជាមួយមក្ខុងមួយគុម្ភ ២គ្រត្រាប់ ហើយចន្ទាន់ដូរ និង
គុម្ភ ២០សម x ២០សម ក្រោយពីដោយហើយកចំបើនស្អែកទៅព្រាយគ្រប់ពី លើផ្ទៃ
រៀបឱ្យបាន ៨០ទៅ១០០% ដើម្បីការរាយសំណើម និងការបាប់ណែនដែនដី ដូយឱ្យ
ផែចារងុះលួយលាស់បានល្អ បើនេះក្រោយពីដោយត្រូវរោចចិត្ត ។

នៅក្នុងវគ្គនេះ កាលណាស់ណើមដីសិមខ្សោះនៃលើសសេចក្តីផ្លូវការ ធ្វើឱ្យក្នុងដំណាំ
រលូយប្រសទ្ទិវិញ្ញុ ។

- វគ្គលួតលាស់សិកពិត់: ក្រាយពីដីសិមខ្សោះ ៩០០% រយៈពេល ៧-១០ថ្ងៃ
ដែលការដំឡើងក្នុងដីសិកពិត់ ២-៣ សិក វាគ្មោះការទឹកកវិតមធ្យមប្រើហេលត្បាកិងវគ្គដី
ពន្លកដែរ បុំនួនទាបជាងបន្ទិច កាលណាស់រោងចិកខ្សោះ សំណើមដីខ្សោះដើម្បី
ក្នុងដំឡើងក្នុងដីសិកពិត់ ប៉ុន្មានបន្ទិច កាលណាស់រោងចិកខ្សោះ សំណើមដីខ្សោះដើម្បី

- វគ្គកំណកំណើត និងពង្រីកមើម: ក្រាយពីដីសិមខ្សោះ ៩៤-១៨ថ្ងៃ
កែសង្គមបើពីពេលដែលការដំឡើងក្នុងដីសិកពិត់បន្ទិច ពេលនេះវាគ្មោះការទឹក និង
សារធាតុចិត្តឈាមការនៃតេកិនឡ្វិះ របួនដែលប្រមួល ដូច ដូចនេះក្នុងបង្កើនការ
រោងចិក ឱ្យខ្សោះជាងវគ្គនានា អាចធ្វើឱ្យក្នុងដែលដែលការនៃតេកិនឡ្វិះ ។

៦.ការប្រើប្រាស់ ជានេះ :

៥.ការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធពេជ្រោម:

ការផ្តល់ទឹកបានត្រាប់ត្រានំនូវការរបស់វា ធ្វើឱ្យដំណាំដីសិមខ្សោះ
លួតលាស់លើវិវីត បុំនួនសេចក្តីផ្លូវការមិនដឹងត្រាខំងសុងនោះឡើយ តីអាស៊ូយទៅ
តាមវគ្គលួតលាស់របស់វាអ្នូចតារៈ :

- វគ្គដីសិមខ្សោះ: នៅក្នុងវគ្គនេះបារ៉ាប់តាំងពីដំឡើងក្នុងដែលដែលការដំឡើងក្នុងដីសិក ៩០០% វាគ្មោះការសំណើមដីខ្សោះ តើមិនដោតដំឡើង កាលណាស់សិមខ្សោះបណ្តាលឱ្យក្នុងដី ធ្វើ
ឱ្យដំណាំដីសិក ព្រមទាំងបានបង្កើតបន្ទិចនៃដីមជ្ឈីន ដូចនេះគោគ្រឹងដែលទឹកព្រឹក
ល្អឥតខ្ចោះ តាមវិធីសាស្ត្រជាថ្មីនៃដីមជ្ឈីនដែលធ្វើឡាន ដោយពេះត ដោយម៉ាសីនបុមិក ។

បុណ្ណែជាតិសេសគិសារធាតុអាសូត(N) ផ្ទើសីរ(P) បុរិតាសូម(K) និងកាលសូម
កាលសូមដូចនេះការដាក់ជីថ្យវាប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធដីលមានសារធាតុ N.P.K និង
កាលសូមដើម្បីមានធាតុកាលសូមគេប្រើប្រាស់ប្រើបាយកសាង ជាតិសេសលាមកមាន់
ដាក់មុនដំឡើដែល ហត ដាក់ចំនួន ៨០០០ - ៩០.០០០ គក្រក្រាធិនោះឡើតគេអាច
ប្រើបាយកដ្ឋីកតុកដូយយុទ្ធសាស្ត្រក៏បានដែរ។ យោងទៅតាមតំរូវការ និងប្រភេទ
សារធាតុគេបង់ចំការដាក់ជីបំបែនចំនួន ៤៨ីកគី :

-បំបែនលើកទី១: ប្រើបាយកដ្ឋីកស្រាថដោយប្រើចំនួន ២៥-៣០ គក្រ
ក្រាធិក ២០ឈឺត្រ លើ ផ្ទើដី ១០ម៉ែត្របីយស្រាថការប្រាយ ១ហ.ត គេ

ដើម្បីឱ្យដឹងថ្មី ព្រមទាំងទប់ស្ថាតការដុះឲ្យតាមសំនួរស្វ័ចថ្មី ហើយនឹងការលើត
លាស់ប្រពន្ធប្រឈម តំបុន្តែវដករំលោះកូនដែងចារិយបញ្ចូនទៅមួយដើម្បីក្នុងទុកដុក ព្រម
ទាំងដកស្វ័ចថ្មី ហើយយកកូនចបមុខត្រួចដី ដើម្បីសំរាប់ក្រុមពេញដែនដំឡើន
ហើយដាកការស្រាថក្រុមពេល ១ថ្ងៃ ធ្វើឱ្យដឹងនោះស្ថិតុយល់ចេញចូល បានលួ
យៈពេលសម្របក្នុងការប្រើប្រាស់ដី តើធ្វើឱ្យដករំលោះបានចំនួន ១៥-១៨ថ្ងៃ
កាលណាពន្លារពេល ប្រើប្រាស់ដី ទុកឱ្យដែងចារិយបញ្ចូនទៅមួយដើម្បីការតែងតាំងរាជរាជនៃ
ការវិវឌ្ឍន៍ប្រពន្ធប្រឈមរបស់វា ធ្វើឱ្យមិនត្រួចហើយទេ ។ ដែងចារិយបារកេដដែល
ត្រូវការដឹងជាតិប្រើប្រាស់ប្រពន្ធទ្រមទាំងសារធាតុវិរោង ។

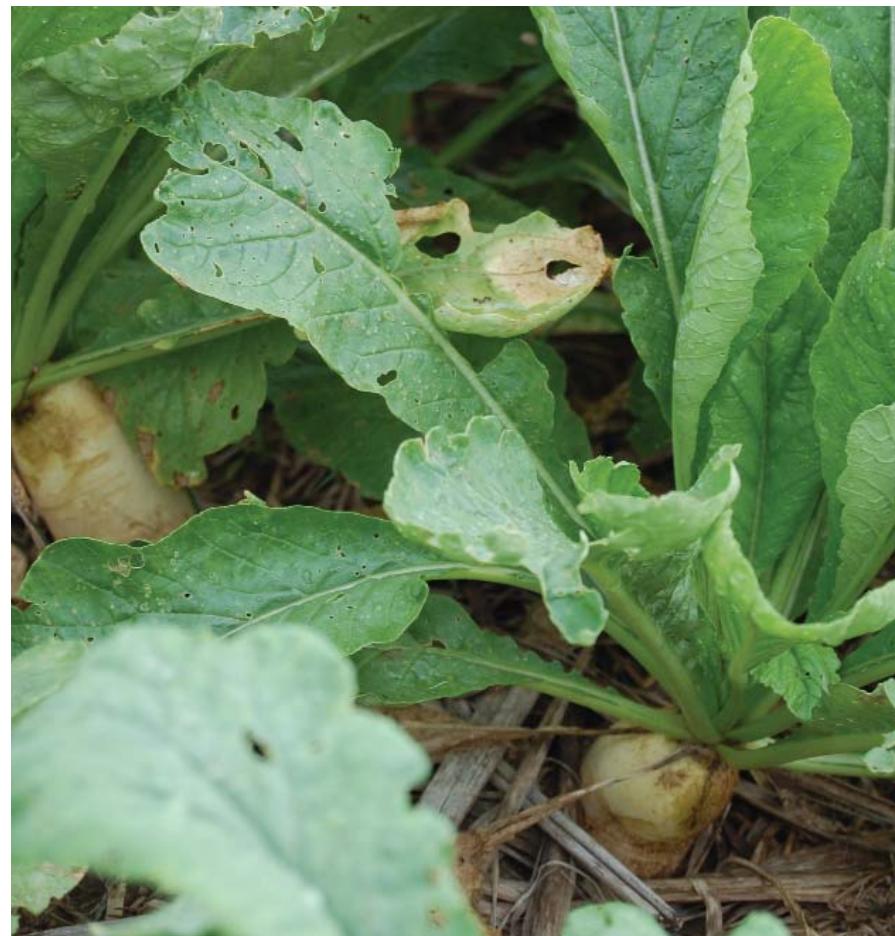
៧. ការបានដឹងដំឡើង:

ដែងចារិយបារកេដដែលត្រូវការដឹងជាតិប្រើប្រាស់ប្រពន្ធទ្រមទាំងសារធាតុវិរោង ។

ពេលល្អាចមិនយុទ្ធនឹងមានដង្គុរសិប់ផ្ទាល់ពាយដែលជាតាមលក្ខណៈ
ដែលអាចធ្វើឡើង បានជាពិសេសគិត្តានការគិតី ។

២. ដង្គុរសិរីងកំពុល: វាមានរាងក្នុងខ្សោយ ប្រហែលនឹងដង្គុរស៊ូយោលទេនដៃរ
ដែលមានមានជំហើយដែលជាងពាណិកប្រជែង មានរាយបន្ទិច ១ វាសិស្សិកដោយតុបន្ទូល
ទុកនូវភាសដង្គុរស៊ូយោលទេនឡើយត្រមទាំងលក្ខណៈជាបញ្ហានឹងត្រួយ ។

ប្រើថែងនៃ ២៥-៣០គតក្រ រយៈពេល ១០ថ្ងៃក្រោយដំបូង ។

- បំបែនលើកទី២: ប្រើដី ១៥ ១៥ ១៥ ចំនួន ២០០ក្រាម លើផ្ទៃដី ១០ម៉ែត្រ^២
១ហត្ថ ២០០គតក្រ ដាក់ក្រោយដំបូងដី ១៥-១៥ថ្ងៃក្រោយដំបូង វិធីដាក់តី តាម^៣
ចន្ទនោះគុម្ភបើយដីដីលូបឱ្យិជិត ។

- បំបែនលើកទី៣: ប្រើដីអូយវេ ៤០-៥០ក្រាម លាយទីកែង១០លីត្រក្រោមឱ្យ
ដោតលើផ្ទៃដី ១០ម៉ែត្រ^២ ហើយត្រូវបានតាមក្រោយរយៈពេល ២៥-៣០ថ្ងៃ
ក្រោយដំបូង ។

-បំបែនលើកទី៤: តែប្រើដីពិរប្រកែទ្វាក្នុងករណីធ្វើឡើងបានគិតីអូយវេចំនួន
៣០គតក្រ និងដីបូតាស្សែម ៥០គតក្រ ដោយបញ្ចូលគ្នាបើយដាក់តាមចន្ទនោះគុម្ភរយៈ
ពេល ៤០ ថ្ងៃ ក្រោយពីដំបូងឱ្យផែចារមិនដែលបានកុណភាពល្អ ។

III. សំតិ៍ស្នូលិតចំព្រោះ និត្តភាពរាយ

ដឺណាំផែចារជាចម្លាតាត្រូវបានរាយបំផ្តាច់ពីស្នូលិតចំព្រោះនៅសំខាន់ៗចំនួន ៤
ប្រភេទគីតិ៍ :

១. ដង្គុរស៊ូយោលទេន: ជាសត្វវិយោះចំបងវា សិប់ផ្ទាល់ជាលិកសិកធ្វើឱ្យ
សិស្សិកផែចាររំលែងលូតលាស់បានហើយបាត់បង់ ១០០% ។ នៅប្រទេសកម្ពុជាយើង
ការបំផ្តាច់ពីស្នូលិតចំព្រោះមិនមែនបានបានបាន ដល់ខេខសភា ក្រោពិនេះវិត្តមានរបស់
វាត្រូវចែងចុះមកវិញ ។ ដើម្បីការរាយ និងកំចាត់ដង្គុរស៊ូយោលទេន តែត្រូវសិក្សា
អំពីវត្ថុមានមែនចំណាស់របស់វាតីមែនអំប៊ី កាលណាមានមែនអំប៊ី ក្នុងចំការ

របៀបប្រមូលដលតី ដកយកមិចនៃថាវោកតំបែរនៅនឹងចំការ ក្រាយមកកាត់សីកមេញ ហើយជាតុន ទៅកាន់ទីត្រជាក់ មិនត្រូវដោកតំបាលថ្មីឡើយ ។ កាលណាគេបពាណកេទោកាន់ទីផ្សារដិតៗ ត្រូវលាយទីកសំអាតមិចជាមុនសិន បុំន្ទូកុងករណីត្រូវដើរទៅកាន់តំបន់ឆ្លាយៗ មិនត្រូវលាយទីកឡើយព្រះអាចបណ្តាលឱ្យជារលាតសំបក ទុកមិនបានយូរ ។ បុំន្ទូដោយថ្មីកសំរាប់ការដើរពាតុន បុករក្សាទុកក្នុងប្រព័ន្ធបន្ទប់ត្រជាក់គោត្រូវលាយទីកសំអាតឱ្យស្អាតជាមុន បន្ទាប់មកដាក់បញ្ហាលទៅក្នុងក្រុងផ្ទាល់សិក តាមលំដាប់លំដោយក្នុងកនោះមានរន្តអាច ជ្រាបចំហាយត្រជាក់ចូលទៅក្នុងបាន ហើយយកទៅរក្សាទុករយៈពេល ៤០ម៉ោង ហើយបញ្ចីសិតុណ្ឌភាពឱ្យ ក្រាមសុន្យអង្គរបុន្ថែ (-4 ០c) ដើម្បីសំលាប់ពុកមិត្តសិរីភាព និងបាក់ពើផ្លូវ ដែលបណ្តាលឱ្យនៃថារំល្មួយ ។ ជាចម្លើតានិន្ទដលជាមធ្យមទោតាមប្រភេទពុជ និងរដ្ឋវិកាលដាចំដុះ បុំន្ទូទោះជាយ៉ាងណានោក្នុងប្រទេសកម្ពុជាយើងអាចទទួលបានពី ១៨-៣២ តាន/ប.ត ។

IV. នាយក្របខ្លួនដល

ការប្រមូលដលត្រូវគិតអំពីផ្លូវជីវិតរបស់វា ប្រមូលដលត្រូវការទីផ្សារ កាលណាគដកមិចនៃថាវោកមិនទាន់ត្រប់អាយុកាលត្រីមត្រូវធ្វើឱ្យបាត់បង់ទិន្នន័យប្រមូលដលទៅតាមស្ថាដារតី គេពិនិត្យមិចនៃថាវោកនៅពេលវារំបែកដើរ និង គុណភាពដែរ ។ ដូចនេះដើម្បីប្រមូលដលទោតាមស្ថាដារតី គេពិនិត្យមិចនៃថាវោកនៅពេលវារំបែកដើរ និង គុណភាពដែរ ។ ហើយរលាយគ្មានជាប់ប្រសព្វពេលដកនោះ ជាដុះណាក់កាលត្រូវប្រមូលដល ។

